

Określenia człowieka po łacinie – z komentarzem

Nazwa łacińska	Tłumaczenie	Komentarz
Homo sapiens	Człowiek rozumny, myślący	Gatunek ssaka naczelnego, jedyny występujący współcześnie przedstawiciel rodzaju <i>Homo</i> (biologia). Oprócz nacechowania neutralnego w odpowiednim kontekście posiada nacechowanie ironiczne lub sarkastyczne .
Homo viator [wi:jator]	Człowiek w drodze, wędrowiec, podróżnik, pielgrzym	Symbol doli człowieczej , topos człowieka w drodze, podróży, tułaczce. Człowiek poszukujący swojej drogi życiowej <u>zarówno fizycznej</u> jak i <u>duchowej</u> . „Każdy” z nas i „zawsze”. <i>Homo viator</i> często staje się źródłem inspiracji dla twórców, było tak w przypadku powieści <i>Ulisses</i> Joyce’a, Marlow w powieści J. Conrada „Jądro ciemności”. w dramacie S. Wyspiańskiego <i>Powrót Odysa</i> , w dokumencie Wł. St. Reymonta <i>Pielgrzymka do Jasnej Góry</i> , we współczesnej liryce polskiej. Archetypem literackim <i>homo viator</i> jest Odyseusz – bohater Odysei Homera. Legendarny król Itaki, syn herosa Laertesa i jego małżonki Antyklei lub <u>podmiot liryczny</u> „Sonetów krymskich” Adama Mickiewicza.
Homo patiens	Człowiek cierpiący	Określenie spopularyzował Viktor Emil Frankl – austriacki psychiatra i psychoterapeuta pochodzenia żydowskiego, więzień obozów koncentracyjnych, m.in. Auschwitz, twórca logoterapii (metody psychoterapeutycznej ukierunkowanej na rozważania nad sensem). Był doktorem filozofii, a także profesorem neurologii i psychiatrii. Dążenie do znalezienia sensu życia Frankl uważał za jedną z podstawowych potrzeb człowieka, natomiast utrata sensu życia uważał za ważny czynnik patogeny nerwicy. Znany jest głównie dzięki bestsellerowej książce <i>Człowiek w poszukiwaniu sensu</i> .
Homo ludens	Człowiek bawiący się	<i>Homo ludens</i> to koncepcja człowieka zakładająca, że u podstaw ludzkiego działania znajduje się zabawa, gra i współzawodnictwo . Termin używany jest, m.in. w pedagogice medialnej i edukacji medialnej dla określenia jednego z zastosowań środków masowego przekazu – szeroko pojętej rozrywki. Określenie spopularyzował Johan Huizinga w monografii <i>Homo ludens</i> wydanej w 1938 roku.

<p>Homo faber</p>	<p>Człowiek zręczny, wytwórca, człowiek pracy, mistrz</p>	<p>Określenie pochodzi z antropologii. To także tytuł znanej i cenionej powieści <i>Homo Faber</i> Maksa Frischa z roku 1956. To druga powieść pisarza należąca do trylogii traktującej o wyalienowaniu i niedostosowaniu człowieka, będąca jednocześnie nowoczesną wersją <i>mitu o Edypie</i>.</p>
<p>Homo amans</p>	<p>Człowiek kochający</p>	<p>Erich Fromm w <i>Sztuce miłości</i> stwierdza, że miłość jest przypadkiem, szczęściem, które nie zdarza się każdemu. Idąc tym torem rozumowania: jeśli dzieci będą wychowywane zgodnie z zasadami pedagogiki miłości (serca), to istnieje szansa, że liczba tych, którym ten przypadek się zdarzy, będzie większa.</p>
<p>Homo videns</p>	<p>Człowiek oglądający</p>	<p>Nie posiada umiejętności używania pojęć abstrakcyjnych i tworzenia symboli. Następuje u niego redukcja kompetencji językowych i refleksji myślowej. Język staje się tylko narzędziem do porozumiewania się.</p>
<p>Homo sovieticus [sowietikus]</p>	<p>Człowiek sowiecki / radziecki</p>	<p>Za rządów Lenina i Stalina Rosja sowiecka stała się terenem eksperymentu socjotechnicznego zakrojonego na niebywałą skalę. W imię utopijnej ideologii utworzenia „raju na ziemi” miliony ludzi pozbawiono podstawowych praw, tworząc z nich nowy gatunek, którą znawcy zagadnienia (m.in. ks. prof. Józef Tischner) określali mianem <i>Homo sovieticus</i>.</p>
<p>Homo lupus</p>	<p>Człowiek wilk [bezlitosny, podstępny okrutnik]</p>	<p>Najprawdopodobniej określenie to wzięto ze znanej sentencji łacińskiej Homo homini lupus – Człowiek człowiekowi wilkiem.</p>
<p>Homo quaerens [... kwerens]</p>	<p>Człowiek pytający / Człowiek poszukujący</p>	<p>Człowiek stawiający „pytania pierwsze” (filozoficzne) – dotyczące Boga, świata i samego siebie. To także człowiek w poszukiwaniu prawdy – [np. liryka Tadeusza Różewicza, „Katedra” Jacka Dukaja...] To popularny motyw w liryce egzystencjalnej i metafizycznej.</p> <p>„Człowiek jest jedynym na świecie istnieniem, któremu nie wystarcza czasu, aby nauczyć się żyć. Mrówka, która wylęgnie się z jajka, wie już wszystko, co ma czynić, i nigdy się nie omyli, ptak wylatujący z gniazda jest dojrzałym ptakiem, a starzec umiera, płacząc, że nie zrozumiał swego powołania. Aby je zrozumieć, człowiek musi szukać...” (Andrzej Kijowski)</p>